

"בְּנֵי צִיּוֹן"

לְחַדֵּשׁ אֶדָר (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (תענית כט'): "אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרִיה דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת מְשֻׁמִּיה דְּרַב: כְּשֵׁם שְׁמִשְׁנַכְנַס אָב מִמְעַטִּין בְּשִׁמְחָה, כֶּךָ מְשֻׁנְכַנְס אֶדָר מֵרַבִּין בְּשִׁמְחָה".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכַן, מִה הַקָּשֶׁר שֶׁל מִיעוּט הַשְּׁמִחָה בְּחֹדֶשׁ אָב, לְרִיבּוּי הַשְּׁמִחָה בְּחֹדֶשׁ אֶדָר? אֹמֵר עַל-כֶּךָ הִרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: וְרֵאִיתִי בִּ"לְקוּט הַגְּרִשׁוּנִי" עַל שְׁלַחַן עֲרוּךְ (או"ח סימן תרפו'), שְׁכַתָּב שָׁם, שִׁוְיָתֵר קָשָׁה לְאָדָם לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ, מֵאֲשֶׁר לְסִגְף וּלְצַעַר אֶת עַצְמוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם. שְׁכַן, בְּכָל שְׁמִחָה הָרִי יֵשׁ לוֹ לְאָדָם גַּם הִנָּאָה עֲצֻמִּית מְכֻדָּה, וְצָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל הִנָּאָה זֹאת, אִם בְּרַצוֹנוֹ לְשַׁמּוּחַ לְשֵׁם שָׁמַיִם בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ. מִה שָׂאִין כֵּן כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְצַטְעֵר עַל הַחֲרָבָן, שְׂאִז בְּוֹדָאֵי אִין לוֹ הִנָּאָה מְצַעַר זֶה. וְלָכֵן אָמְרוּ חו"ל: "כְּשֵׁם שְׁמִשְׁנַכְנַס אָב מִמְעַטִּין בְּשִׁמְחָה". דְּהֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁבְּחֹדֶשׁ אָב מִמְעַטִּים בְּשִׁמְחָה וּמְצַטְעָרִים עַל הַחֲרָבָן בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ (שְׁהָרִי כְּאִמּוֹר אִין כְּאִן לְאָדָם שׁוּם הִנָּאָה מֵהַצַּעַר הַזֶּה). כֶּךָ צָרִיךְ לְהִרְבּוֹת בְּשִׁמְחָה בְּחֹדֶשׁ אֶדָר לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ, מִבְּלִי שׁוּם הִנָּאָה עֲצֻמִּית כְּלָל מִשְׁמִחָה זֶה.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין גַּם מִה שְׂאִמְרוּ חו"ל "מְשֻׁנְכַנְס אֶדָר מֵרַבִּין בְּשִׁמְחָה". וְהֵלֵא עֵיקָר הֵינִס הִיָּה בְּ-יָד' וּבְ-טו' בְּאֶדָר, וְלָמָּה מִתְחִילִים בְּשִׁמְחָה מִתְחִילַת הַחֹדֶשׁ?

אֲלֵא, עוֹנָה ה"מֵאֹר עֵינַיִם", שְׁשֵׁם חֹדֶשׁ אֶדָר מְרַמֵּז עַל תּוֹכְנוּ (כְּמוֹ שֶׁחֹדֶשׁ נִיסָן מְרַמֵּז עַל הַנְּסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ בְּחֹדֶשׁ זֶה), כֶּךָ גַּם חֹדֶשׁ אֶדָר.

וְלָמָּה נִקְרָא הוּא אֶדָר? מִפְּנֵי שֶׁבְּחֹדֶשׁ זֶה א' דָּר - אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, דָּר (=גָּר) אֶתְנוּ פֹה, בְּתַחְתּוֹנִים, בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם כֶּךָ, אִין שְׁמִחָה גְדוֹלָה מְזוּ. לָכֵן, מְשֻׁנְכַנְס אֶדָר - כְּשֶׁאֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם דָּר וּמְשַׁרְה שְׁכִינָתוֹ אֶתְנוּ פֹה בְּתַחְתּוֹנִים - אִז בְּוֹדָאֵי הַשְּׁמִחָה גְדוֹלָה, וַיֵּשׁ לְהִרְבּוֹת בָּהּ מִיַּד כְּשִׁנְכַנְס חֹדֶשׁ אֶדָר.

וַיֵּשׁ לְהִרְחִיב עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי יְסוּד גְּדוֹל שְׁגָלָה לָנוּ הַבַּעַשׁ"ט הַקָּדוֹשׁ זִיע"א, מֵהַפְּסוּק בְּשִׁירַת הַיָּם (שְׁמוֹת טו', ט'): "אָמַר אֱוִיב אֲרִדָּף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק...". שְׁהִנֵּה, רֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת הַיּוֹצֵאִים מִהַפְּסוּק הֵם חֲמֵשׁ אֲלִפִּי"ם (=5 פְּעָמִים הָאוֹת א'). וְזֹאת, כְּדִי לְהוֹרוֹת לָנוּ, שְׂאִפִּילוֹ בְּהִסְתַּר הַכִּי גְדוֹל צָרִיכִים לְהֶאֱמִין בְּאִמּוּנָה שְׁלִימָה, שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ - אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם (הַנְּרַמֵּז בְּאוֹת א') - נִמְצָא שָׁם.

עֲנִיָּן זֶה נִלְמַד מִיְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר רָדְפוּ פְרַעָה וְחִילוּ אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלִכְאוּרָה הִיָּה שֵׁם הַסֵּתֵר גְּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'". אֲבָל בְּאִמְתָּה, גַּם בְּרִדְפָה הַזֹּאת הַסֵּתֵר אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְכִידּוּעַ, בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר, הוֹשִׁיעַ ה' אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהַטְּבִיעַ אֶת הַמִּצְרַיִם. וְלָכֵן בְּשִׁירַת הַיָּם הַזֹּכִירוּ זֹאת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹמְרָם: "אָמַר אֱוִיב אֲרִדָּף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק...". - רֵאשִׁי הַתִּיבּוֹת שֶׁל חֲמֵשׁ אֲלִפִּי"ם - כְּדִי לְהוֹרוֹת שְׂאֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא גַם בְּהִסְתַּר הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר.

(ה"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף" אֹמֵר, שְׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּ-כַב' אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, בְּצוּרָה כְּזֹאת שְׁכָל הַבְּרִיאָה מוֹרְכַבַּת מִצִּירוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת (שֶׁל עֲשֵׁרֶת הַמֵּאמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם). וְהִנֵּה, הָאוֹת א', שְׁהִיא הָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל אוֹתִיּוֹת הֶ-א"ב, מְרַמֶּזֶת עַל הַגִּילּוּי הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר שִׁישׁ לְבְרִיאָה. שְׁכַן, הָאוֹת א' מְרַמֶּזֶת עַל אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם - הַקַּב"ה - שְׁמִתְגַּלֶּה בְּגִילּוּי רַב, לְלֵא כִּיסוּי.

לְעוֹמַת זֹאת, הָאוֹת ב' בָּאָה לְרַמּוֹז לָנוּ שְׁהַקַּב"ה, אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִסְתַּתֵּר בְּשָׁנֵי לְבוּשִׁים/כִּיסוּיִים, וְשֵׁם כְּבָר יֵשׁ הַסֵּתֵר פְּנִיִם שֶׁל הַקַּב"ה, וְכֶךָ גַּם לְגַבֵּי הָאוֹת ג', שְׁמִרְמֶזֶת עַל שְׁלֹשָׁה כִּיסוּיִים, וְשֵׁם הַסֵּתֵר הַפְּנִיִם שֶׁל הַקַּב"ה גְּדוֹל יוֹתֵר, וְכֵן הִלָּאָה, כְּאֲשֶׁר לְאוֹת ת'(=400) יֵשׁ אַרְבַּע מֵאוֹת כִּיסוּיִים, וְהִיא מְרַמֶּזֶת עַל הַסֵּתֵר הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר, שֶׁל אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם - הַקַּב"ה). אוֹלָם, צָרִיךְ לְדַעַת אֹמֵר הַבַּעַשׁ"ט, אִם הָאָדָם יֶאֱמִין בְּאִמּוּנָה שְׁלִימָה שְׂאִפִּילוֹ בְּהִסְתַּר הַכִּי גְדוֹל (שְׁעָלֵיו מְרַמֶּזֶת הָאוֹת ת'(=400)), בְּצָרָה הַכִּי גְדוֹלָה שִׁישׁ לוֹ שְׁגָם שֵׁם נִמְצָא אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם - ה'

יתברך, הנה על-ידי כף, על-ידי אותה האמונה יזכה האדם להמתיק מעליו את **הדין**, ולהפוך את הצרה לישועה. וכפי שמובא ב"לקט אמרי פנינים": "שמעתי ממורי (=הבעש"ט), שאם אדם ידע בידיעה ו(ב)אמונה שלימה, שבכל ההסתרות... הקב"ה מסתתר שם, ו(ו)אין זו הסתרה כלל... מיד יתפרדו כל פועלי און, **והרע** נופל למטה, ונתגלה **האור**... (ו)כל זמן שהאדם (יהיה) דבוק באמונה שלימה בבוראו – לא יארע לו שום רע, אלא (יקבל מה' יתברך) **אהבה וחיבה**".

וראוי להביא מה שהבאנו בפרשת "ויצא", על הכתוב "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ופרש המקובל האלקי, בעל ה"מגלה עמוקות": "**ויצא**" – ראשי תיבות "**וירא יעקב צורת אלה**". ונתגועו כל המפרשים לבאר את עמק כונתו של ה"מגלה עמוקות": וכי איזה אות **א** ראה יעקב אבינו? ומה הקשר בין זה לבין יציאתו מבאר שבע ללכת חרנה?

אך לפי דברי הבעש"ט יש לומר, שהיות ויעקב היה צריך לגלות מבאר שבע, אשר שם ישב באהלה של תורה, והיה צריך ללכת חרנה אל לבן הרשע וחבר מרעיו, אשר מחמת רשעותם וטומאתם היה שם הסתר גדול מאד. לכן, כדי שלא יפול ברשתם, ציר יעקב במחשבתו את האות **א**, בבחינת "שויתי ה' לנגדי תמיד", כדי לזכור תמיד שאלופו של עולם מסתתר ונמצא גם בהסתר הכי גדול, וממילא לא יפול ברשת היאוש. "ואתה תצוה את בני ישראל" (כו' כ')

פרשת "תצוה" היא הפרשה היחידה בתורה, שלא מוזכר בה שמו של משה רבנו. שכן, מעת שנולד בפרשת "שמות", ועד סוף ספר דברים בפרשת "וזאת הברכה", מוזכר משה רבנו בכל פרשה ופרשה, מלבד פרשת "תצוה". לדברי רבנו יעקב בן אשר, "בעל הטורים", אי-הזכרת שמו של משה באה כתגובת ה' על דבריו של משה, אחרי חטא העגל, כשאמר לה' יתברך (שמות לב, לב) – "אם תשא חטאתם (של ישראל – הרי טוב). ואם אין (ואם לא, אז) – מחני נא מספרך אשר כתבת". ועל-פני נמחק שמו של משה מפרשת "תצוה" – כיון שקללת חכם, אפילו על תנאי, אינה שבה ריקם.

ותמהו המפרשים: איך יעלה על הדעת לומר שמשה רבנו נענש על שמסר נפשו, כדי להציל את כלל ישראל מכליה אחרי **חטא העגל**, באומרו: "מחני נא מספרך אשר כתבת"? והרי הזוהר הקדוש דוקא שבח את משה רבנו, לעומת נח – שהרי בגלל שנח לא התפלל על בני דורו נקרא המבול על שמו של נח, כמו שכתוב (ישעיה נד, ט): "כי מי נח זאת לי" – אבל משה רבנו לא עשה כמו נח, אלא התפלל על בני דורו, ומסר את נפשו עליהם. בענין זה אומר האריז"ל, שנח התגלגל במשה רבנו כדי לתקן את אשר לא התפלל על בני דורו. ולכן בחטא העגל מסר את נפשו להצלתם של ישראל, ואמר: "מחני נא", שכן "**מחני**" הם אותיות "**מי נח**", כדי לתקן את מה שנקרא המבול על שמו, מחמת שלא התפלל על בני דורו.

ואם כן, מדוע נענש משה רבנו, בכך שלא נזכר שמו בכל פרשת "תצוה"?

אך פשוט וברור, שאין כאן ענש כלל, אלא סימן, כדי להראות לעם ישראל שתפילתו של משה רבנו לא שבה ריקם, וקים הקב"ה (כאילו) את בקשתו של משה, ולא נזכר שמו בפרשת "תצוה". ואין בזה ענש, אלא, אדרבא – בפרשה זו מוזכר לנו הקב"ה את גדל קדושתו של משה רבנו, רעה מהימנא (=הרועה הנאמן), שמסר את נפשו לטובת כלל ישראל להתפלל עליהם: "ואם אין – מחני נא מספרך אשר כתבת". וכדי שלא יתבטלו דבריו לגמרי, לא הזכיר הקב"ה את שמו של משה רבנו בפרשה זו. "לשקר, כידוע, אין רגלים"

הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל היה גאון אדיר ופקח עצום. יהדות פולין התגאתה בו, והטילה עליו את התפקיד הנכבד – להיות ציר ב"סיים" (=פרלמנט) הפולני. שם שמר בגאון ובעז על ערכי היהדות המקוריים, ולחם עליהם עם גויים ועם משכילים כאחד.

והנה באחד הימים נערכה אסיפה חשובה, שבה השתתפו הצירים, וביניהם גם רבי מאיר שפירא. אל מקום הפינוס הזה נקלע בטעות רוכל יהודי פשוט ודל. בראותו קבוצה גדולה של אנשים מכובדים, חשב שיוכל לעשות רווחים נאים. וכך, החל לשטוח את מרכולתו על השלחן, ולהציעה למכירה. הבחין ר' מאיר בזוג גרבים חדשים בידי, ופנה אליו בחיוף: "רבי יהודי, טעית קצת בכתובת... כאן אנו עוסקים בפוליטיקה, שכל כלה שקר. והרי השקר, כידוע, אין לו רגלים, אז לשם מה לנו גרבים...?". **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בְּנֵי צִיּוֹן

לְחַדֵּשׁ אֶדָר (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (מגילה יג'): "תָּנָא: כִּיּוֹן שְׁנַפְל פּוּר בְּחַדְשׁ אֶדָר, שְׁמַח (הַמָּן) שְׁמַחָה גְדוֹלָה. אָמַר: נָפַל לִי פּוּר בִּירַח (=בְּחַדְשׁ) שְׁמַת בּוּ מֹשֶׁה. וְהוּא (=הַמָּן) לֹא יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ), וּבְשַׁבְּעָה בְּאֶדָר נוֹלַד (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ)".

וְדַקְדַּק הִגִּה"ק רַבִּי יוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ, בְּסִפְרוֹ "יַעֲרוֹת דְּבֶשׁ", וְשָׂאֵל (ח"א סוף דרוש ג'): מִדּוּעַ הִקְדִּימוּ חו"ל אֶת יוֹם הַמִּיתָה לְיוֹם הַלֵּידָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְהוּא לֹא יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ), וּבְשַׁבְּעָה בְּאֶדָר נוֹלַד (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ)". שְׁהָרִי, לְכַאוּרָה הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּתוֹב: "וְהוּא לֹא יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר נוֹלַד (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ), וּבְשַׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ)". שְׁהָרִי, מִקְדָּם נוֹלַד, וְאַחֲרֵי-כֵן נִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם (וְהַמְדַּרְשׁ אֹמֵר בְּדִיוֹק לְהִיפָּד). וְתַרְץ עֲנִין זֶה הַיַּעֲרוֹת דְּבֶשׁ", עַל-פִּי מַה שְׁמַצִּינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּגִמְרָא, שְׁהָאִמּוֹרָאִים נִהְגּוּ לִזְמַן זֶה לְזֶה בְּשֵׁם מֹשֶׁה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שבת קא', סוכה לט', ביצה לח'): "מֹשֶׁה, שְׁפִיר קְאָמְרַת" (=מֹשֶׁה, טוֹבִים דְּבָרִיךְ).

וּפְרַשׁ הָאֲרִיזוֹ"ל, שְׁבַכְל תְּלַמִּיד חֲכָם, וּבְפָרְט בְּאִמּוֹרָאִים, יֵשׁ נִיצוּץ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כְּמִבּוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהַר (תיקון סט', קעב'), שְׁנִשְׁמַתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִתְּפַשְׁטַת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּכָל צְדִיק וּבְכָל תְּלַמִּיד חֲכָם שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרַת הַקְּדוּשָׁה. וְכַלְשׁוֹן הַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ: "מִמְּכוֹן שְׁבַתוֹ הַשְּׂגִיחַ" (רַאשֵׁי תִיבוֹת מֹשֶׁה), 'אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ' – ("שְׁכַכָּה") בְּגִמְטְרִיָּה מֹשֶׁה... וְאַתְּפִשְׁטוּתִיָּה (דְּמֹשֶׁה) הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל צְדִיק וְחֲכָם דְּמִתְעַסֵּק בְּאוּרִיתָא... (=הַתְּפִשְׁטוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הִיא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּכָל צְדִיק וְחֲכָם שְׁמַתְעַסֵּק בְּתוֹרָה). וּמַעֲתָה מְדוּיָק הֵיטֵב לְשׁוֹן הַגִּמְרָא: "וְהוּא לֹא יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ), וּבְשַׁבְּעָה בְּאֶדָר נוֹלַד (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ)". שְׁכַן, בְּאִמַּת אַחֲרֵי שְׁמֹשֶׁה מֵת, נוֹלַד הוּא שׁוֹב בְּכָל צְדִיק וּבְכָל תְּלַמִּיד חֲכָם.

וּמוֹסִיף "יַעֲרוֹת דְּבֶשׁ" וְאוֹמֵר, שְׁאֵם נִתְּבוּנָן, נִרְאָה שְׁאֲכָן טְעוֹת זֹו שֶׁל הַמָּן הַרְשָׁע, שְׁעַלְתָּה לוֹ בְּחַיָּיו, הִיתָה בְּזָכוֹת מְרַדְּכֵי הַיְהוּדִי, שְׁהָיָה בְּבַחֲנֵינָת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (אסתר רבה ו', ב'): "אִישׁ יְהוּדִי הִיָּה בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה' – אִישׁ, מְלַמֵּד שְׁהָיָה מְרַדְּכֵי שְׁקוּל בְּדוֹרוֹ כְּמֹשֶׁה בְּדוֹרוֹ, דְּכְתִיב בֵּיהּ 'וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד'. מַה מֹּשֶׁה עָמַד בְּפָרְץ, דְּכְתִיב (תהלים קו'): 'וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לְוַלֵּי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בְּפָרְץ', אִף מְרַדְּכֵי כֵן, דְּכְתִיב: 'דִּרְשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדַבֵּר שְׁלוֹם לְכָל זֶרְעוֹ'. מַה מֹּשֶׁה לָּמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב (דברים ד'): 'רֹאֵה לְמַדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים', אִף מְרַדְּכֵי כֵן, דְּכְתִיב: 'דְּבַרִּי שְׁלוֹם וְאַמֶּת'".

וּמוֹסִיף רַבִּי יוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ עַל-כֵּן דְּבַר פְּלֵא, וְאוֹמֵר: "וְהַמְקוּבְּלִים אָמְרוּ, (ש)מְרַדְּכֵי גְלָגוּל וְנִיצוּץ מֹשֶׁה, וְהַמָּן (הוּא גְלָגוּל שֶׁל) (ה)אִישׁ מְצָרִי שְׁנִהְרַג מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן בִּקֵּשׁ לְנִקּוּם נִקְמָתוֹ. וְאַסְתֵּר (הִיתָה) נִיצוּץ בְּתִיָּה בֵּת פְּרָעָה. וְלָכֵן לְקַחְתָּה מְרַדְּכֵי (אֶת אִסְתֵּר) לוֹ לְאַשָׁה". (וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף גַּם מִה שְׁכַתְּבַת הִגִּה"ק הַחִיד"א עַל-כֵּן, שֶׁ"אִישׁ יְהוּדִי" הוּא בְּגִמְטְרִיָּה "מֹשֶׁה" עִם הַכּוֹלָל).

אִם כֵּן יָפָה אָמְרוּ חו"ל: "וְהוּא (=הַמָּן) לֹא יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ), וּבְשַׁבְּעָה בְּאֶדָר נוֹלַד (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ)". שְׁכַן, זֹאת הִיתָה טְעוּתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַמָּן הַרְשָׁע, שְׁאֲמַנָּם יָדַע שְׁבַשְׁבְּעָה בְּאֶדָר מֵת מֹשֶׁה, אִךְ לֹא יָדַע שְׁעוּד בְּאוֹתוֹ יוֹם נוֹלַד הוּא שׁוֹב, בְּהַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ בְּחֲכָמֵי הַתּוֹרָה שְׁבַכְל דּוֹר וְדוֹר. וְכַעֲת הוּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּמְרַדְּכֵי הַיְהוּדִי נִיצוּץ מֹשֶׁה, הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, וְעַל-יָדוֹ בָּאָה עָלָיו מַפְּלָה גְדוֹלָה, וְנִסַּ וְהִצְלָה גְדוֹלָה לְכָל הַיְהוּדִים.

"מִשְׁנַכְנֵס אֶדָר מְרַבִּין בְּשַׁמְחָה"

עַל דְּבַרִּי חו"ל "מִשְׁנַכְנֵס אֶדָר מְרַבִּין בְּשַׁמְחָה", שׁוֹאֵל הַ"מְאוּר עֵינַיִם": הֲלֹא עֵיקַר הַנֶּס הָיָה בְּ-יָד' וּבְ-טו' בְּאֶדָר, וְלָמָּה מִתְּחִילִים בְּשַׁמְחָה מִתְּחִילַת הַחֲדָשׁ?

אֲלֵא, עוֹנָה הַ"מְאוּר עֵינַיִם", שְׁשֵׁם חֲדָשׁ אֶדָר מְרַמֵּז עַל תּוֹכְנוֹ (כְּמוֹ שְׁחֲדָשׁ נִסָּן מְרַמֵּז עַל הַנְּסִים שְׁנַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּחֲדָשׁ זֶה), וְכֵן גַּם חֲדָשׁ אֶדָר. וְלָמָּה נִקְרָא הוּא אֶדָר? מִפְּנֵי שְׁבַחְדָּשׁ זֶה א' דָּר – אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה,

דר(=גר) אתנו פה, בתחתונים, בעולם הזה. ואם כך, אין שמחה גדולה מזו. לכן, משנכנס אדר – כשאלופו של עולם דר ומשרה שכינתו אתנו פה בתחתונים – אז בודאי השמחה גדולה, ויש להרבות בה מיד כשנכנס חדש אדר.

ויש להוסיף על מעלת חדש אדר מה שמצינו בגמרא (ביצה טו): "אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר ברבי שמעון: הרוצה שיתקיימו נכסיו, יטע בהם אדר, שנאמר (תהלים צג): 'אדיר במרום ה'".
וצריכים אנו להבין, מהי פונת רבותינו באומרים "יטע בהם אדר"? וכן, מה הקשר בין חדש אדר לבין הפסוק: "אדיר במרום ה'?"

אומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: הנה, כתוב ב"ערוגת הבשם" (פרשת משפטים): **אדר** הוא אותיות "**אלף דלת ריש**". וכונת הפתוב היא, ש"אלף" הוא לשון **אילוף ולימוד**, ו"דלת ריש" הם לשון **דל ורש**. ולכן, צריך כל אדם ללמוד ולהחזיק עצמו שהוא בבחינת "**דלת ריש**" – "**דל ורש**" (כמו שאנו אומרים בסליחות: "**כדלים וכרשים** דפקנו דלתיך"). ואם ידע זאת האדם נאמנה, שהוא בבחינת **דל ורש**, שאינו ראוי לכלום, ורק הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו משפיע לו מטובו, בבחינת מתנת חנם, אז בודאי שיזכה שיתקיימו נכסיו. וזהו מה שאמרו חז"ל, במתק לשונם: "הרוצה שיתקיימו נכסיו, יטע בהם אדר".

ומוסיף ה"מאור עינים" (ביצה טו): "הרוצה שיתקיימו **נכסיו**, יטע(=יכניס) בהן אדר...". שכונת חז"ל, היא ל**נכסיו הרוחניים** של האדם. שכן, עיקר קיום נכסיו הרוחניים של איש ישראל, הוא על-ידי זה שהוא מיוחד שם שמים בכל תנועה ותנועה שלו, וזוכר תמיד את ה' יתברך בכל דרכיו ובכל מעשיו. אבל אם הוא, חס ושלום, שוכח את ה' יתברך, אזי יכול יצר הרע להתגבר עליו בקלות, כמו שאמרו חז"ל: "אין אדם חוטא, אלא אם כן נכנס בו רוח שטות".

נמצא אפוא שעיקר הסגולה של האדם לשמור על נכסיו הרוחניים, ולא ליפול ממדרגתו, הוא על-ידי שיטע בהן **אדר**, דהינו שידאג ש"אלופו של עולם" – הקב"ה – יהיה תמיד "דר" אצלו בעולם הזה בכל דרכיו ומעשיו. **ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה'!**

פעם הגיע יהודי עשיר אל ה"חפץ חיים". והרב, שחפץ היה להתרימו עבור ישיבתו, לקח אותו לסיוור בבית המדרש, בתקוה שהאורח יתרשם שם לטובה. היתה זו הפעם הראשונה שנכנס העשיר לישיבה, והתלמידים היו באותה שעה ב"ריתחא דאורייתא", דהינו, בהתלהבות איש של לימוד התורה. התפלא העשיר, ושאל: "מדוע התלמידים צועקים אחד על השני? מדוע לובשים הם כלם בגדים שחורים? ומדוע הם מרעישים? האם לדבר כזה אתה רוצה שאתרום?! מוכן אני לתרום עבור פעילויות ספורט או תרבות נורמליים... אבל בשביל זה?!"
השיב לו ה"חפץ חיים" במשל: מעשה בעשיר אחד, שהחליט לרכוש ספינה מפוארת, בה יוכל לטיל בכל העולם. בבואו לרכוש את הספינה בקש תחילה לסיר בה על מנת להתרשם ממנה. ובאמת, התפעל העשיר מאד מפל החדרים והפאר שראה בה, היתה זו ספינה בעלת ארבע קומות, וכל אחת מהן היתה יפה יותר מקודמתה. לאחר שראה העשיר את שלשת הקומות, בקש לרדת לקומה התחתונה ביותר. אולם, בעל האונייה אמר לו, שאין טעם לרדת לשם, כיון שהקומה התחתונה מכילה את כל המנועים, ואין מה לראות בה. אולם העשיר התעקש על-כך. כשירדו לקומה התחתונה חשכו עיניו של העשיר. "מה קורה כאן?" – שאל בזעם – "מדוע יש כאן רעש נוראי וכל העובדים כאן שחורים מגריז ומלכלוך?"

בעל הספינה הסביר לו שקומה זו היא עיקר הספינה, ומכיון שהמנועים פועלים יש רעש גדול, ולכן העובדים נראים כך. אולם העשיר התעקש שיש להיפטר מקומה זו, כיון שהיא נראית לו מיותרת לחלוטין! בעל הספינה, שחפץ היה למכור אותה, עשה כדבריו, למרות שהדבר היה תמוה בעיניו. כך נותר העשיר בספינתו בלב ים, מבלי שיכול היה לנוע...

כשסים ה"חפץ חיים" את סיפורו, אמר לאותו יהודי שרצה להתרימו לישיבה: "עשיר זה רק התבונן בדברים החיצוניים שמשכו את עיניו. אך אנו שנינו יודעים, שאותה קומה תחתונה של המנועים היא עיקר הספינה, שהרי היא מניעה את כל הספינה. ואף אתה, המתפלא על הרעש ששמעת בבית המדרש ועל לבושם השחור של התלמידים – דע לה, שהאנשים הללו הם "המנוע" של העולם. ובזכות האנשים "השחורים" הללו שלומדים תורה, העולם קיים! ואם חלילה לא היו בעולם תלמידים, שעוסקים בתורה יומם וליל, לא היה קיום לעולם...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!